

Lausunto Pirkanmaan 2. vaihemaakuntakaavan teollisuus osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta

Kunnanhallitus 16.06.2025 § 198
562/10.02.00/2025

Valmistelija yleiskaavoittaja Sini Suontausta

Pirkanmaan liitto pyytää Lempäälän kunnan lausuntoa Pirkanmaan teollisuuden vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Kyseessä on toinen vaihemaakuntakaava, joka täydentää Pirkanmaan maakuntakaavaa 2040 sekä Kuhmoisten osalta Keski-Suomen maakuntakaavaa.

Nyt laadittavan vaihemaakuntakaavan tavoitteena on tukea tuotannollisen teollisuuden sijoittumisedellytyksiä Pirkanmaalla sekä mahdollistaa puhtaan teollisuuden investoinnit. Teollisen toiminnan alueiden lisäksi kaavassa tarkastellaan niihin kiinteästi liittyvän infrastruktuurin kehittämistarpeita.

Työ- ja elinkeinoministeriön teollisuuspoliittisen strategian mukaan teollisuuslaitosten keskittyminen on järkevää puhtaan energian tarjonnan sekä muiden logistiikan ja infrastruktuurin tehokkuusetujen kannalta. Hyvin toimivat teolliset keskittymät vahvistavat Suomen vetovoimaa investointiympäristönä. Niiden kehittäminen antaa myös mahdollisuuden yhdistää kansalliset ja aluetason toimet vaikuttavasti.

Maakuntakaavoitus on osa Pirkanmaan liiton strategista suunnittelukokonaisuutta. Nyt laadittavalla vaihemaakuntakaavalla toteutetaan maakunnan strategisia tavoitteita, jotka on määritetty vuonna 2021 laaditussa maakuntaohjelmassa. Teollisuuden vaihemaakuntakaavalla pyritään vastaamaan erityisesti maakuntaohjelman missioon *Pirkanmaalla liiketoiminta uudistuu ja kasvaa vastuullisesti*.

Maakuntaohjelmaa vuosille 2026-2029 laaditaan vuoden 2025 aikana. Myös alueidenkäyttöön liittyvä lainsäädäntö on muutoksessa. Nämä otetaan huomioon kaavaa laadittaessa ja tarvittaessa muutoksiin reagoidaan lisäselvitystarpeilla.

Maakuntakaavan on perustuttava riittäviin selvityksiin. Kaavatyön aikana voidaan tarkastella teemaan liittyviä sisältöjä laajasti, mutta kaikista selvitetystä aiheista tai näkökulmista ei välttämättä anneta lopulta kaavamerkintöjä tai -määräyksiä. Kaavassa ei tulla tarkastelemaan kaupan ohjaukseen liittyviä kysymyksiä.

Kaavatyön tueksi laaditaan ainakin seuraavat selvitykset:

- Pirkanmaan väestösuunnite
- Pirkanmaan maankäytöllinen teollisuusvisio
- Teollisuuden uudet sijaintipaikat -selvitys
- Vedyn siirtoverkoston selvitys Pirkanmaalla (yhteistyö Gasgridin kanssa)
- Vaikutusten arviointi (ml. ilmastovaikutukset)
- Natura-arvioinnin tarveharkinta ja tarvittaessa Natura-arviointi

Vaikutusten arviointia tehdään läpi koko kaavatyön ja sen tuloksia hyödynnetään suunnitteluratkaisujen kehittämisessä. Tavoitteiden toteutumisen arviointi on keskeinen osa vaihemaakuntakaavan vaikutusten

arviointia. Vaikutusten arvioinnin lähtökohtana toimii Pirkanmaan maakuntaohjelmassakin korostettu näkemys Pirkanmaan tulevaisuudesta ekologisesti, taloudellisesti, kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestävässä alueena.

Vaihemaakuntakaavan luonnos on tavoitteena asettaa nähtäville vuonna 2026 ja ehdotus tästä vuoden sisään. Maakuntavaltuuston hyväksyntä olisi vuonna 2027.

Lempäälän lausunto

Lempäälän kunta pitää maakuntakaavan tavoitteita tuotannollisen teollisuuden sijoittumisen edistämiseksi Pirkanmaan alueelle sekä puhtaan teollisuuden investointien mahdollistamiseksi perusteltuina ja kannatettavina. Kunnan näkemyksen mukaan nämä tavoitteet tukevat alueen elinvoimaisuutta, työllisyyttä ja kestäväää kasvua.

Lempäälän kunta korostaa, että Pirkanmaan maankäytöllinen teollisuusvisio tulee laatia tiiviissä yhteistyössä alueen kuntien kanssa. Yhteistyöllä varmistetaan, että kunnat voivat sitoutua kaavan toteuttamiseen ja että maakunnallinen kehittäminen etenee johdonmukaisesti ja tavoitteellisesti. Kuntien osallistaminen kaavaprosessiin on keskeistä myös sen varmistamiseksi, että maakuntakaavan linjaukset ovat yhteensopivia kuntien omien strategisten tavoitteiden ja maankäytön suunnitelmien kanssa.

Lempäälän kunta toteaa lisäksi, että pitää perusteltuna väestösuunnitteen päivittämistä. Nykyinen väestöennuste ulottuu vuoteen 2040 saakka, eikä se enää palvele riittävästi yleiskaavoitusta, jossa tavoitevuosi on jo 2050. Päivitetyt väestösuunnitteen tulisi siten ulottua vuoteen 2050. Samassa yhteydessä myös työpaikkasuunnite tulisi päivittää vastaamaan pitkän aikavälin suunnittelutarpeita.

Vedyn siirtoverkon osalta Lempäälän kunta korostaa, että selvityksessä tulee nykyisten toimintojen lisäksi ottaa huomioon myös potentiaaliset alueet, joita ei ole vielä tunnistettu. Tämä mahdollistaa joustavan ja tulevaisuuteen suuntautuvan infrastruktuurisuunnittelun, joka tukee vihreän siirtymän tavoitteita. Lempäälän näkemyksen mukaan vetyverkoston reitti Valkeakoskelta Marjamäkeen tulisi kulkea Lempäälän nykyisten ja tulevien maakuntakaavan mukaisten teollisuusalueiden läheisyydessä. Marjamäestä Sääksjärvelle reitti kiertäisi Ruotasjärven itä- ja pohjoispuolelta, josta se seuraisi vt 3 oikaisun linjausta Pirkkalaan.

Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 jo osoitettujen uusien teollisuusalueiden osalta ilmastovaikutusten arviointia tulisi täydentää, jotta kaavaratkaisut vastaavat ajantasaisia ilmastopoliittisia tavoitteita ja lainsäädännön edellyttämiä vaatimuksia.

Vaihemaakuntakaavassa tulisi huomioida Lempäälän strategisen yleiskaavan valtatie liittymiin osoitetut tulevaisuuden yritysalue-selvitysalueet. Näiden alueiden tarkastelu ja sisällyttäminen vaihemaakuntakaavaan on tärkeää, sillä ne tarjoavat merkittäviä mahdollisuuksia taloudellisen kasvun, työpaikkojen luomisen ja alueellisen kehityksen kannalta sekä tukevat maakunnan pitkän aikavälin strategisia tavoitteita.

Vaihemaakuntakaavassa Marjamäen alueen tavoitteet tulisi määritellä erityisesti korostaen sekoittuneen ja monipuolisen alakeskuksen roolia, jossa yhdistyvät joukkoliikenteen solmukohdan tarjoamat mahdollisuudet

sekä monimuotoiset asumisratkaisut. Päivityksessä tulisi huomioida kaupunkirakenteen eheyttäminen, toiminnallisuuksien monipuolistaminen sekä kestävän kehityksen ja kestävän liikkumisen periaatteet, jotka tukevat alueen pitkän aikavälin elinvoimaa ja houkuttelevuutta.

Uuden järjestelyratapihan sijoittamisen perusteet ja vaikutukset on syytä arvioida uudelleen huomioiden mm. ilmasto ja vaaralliset aineet, jotta ne vastaavat nykyisiä kriteerejä ja vaatimuksia. Tämä tarkastelu on oleellista, jotta varmistetaan hankkeen ajantasaisuus ja yhteensopivuus nykyisten suunnittelustandardien, ympäristövaikutusten ja yhteiskunnallisten tarpeiden kanssa. Uudelleenarviointi tukee myös päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja mahdollistaa paremman yhteisymmärryksen kaikkien osapuolten kesken.

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosäännön 5 luvun 1 §:n (kunnanhallitus vastaa kaavoituksesta ja edunvalvonnasta) mukaan toimielin on toimivaltainen päättämään asiasta.

Lisätietoja yleiskaavoittaja Sini Suontausta, sini.suontausta@lempaala.fi

Esittelijä Kunnanjohtaja

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää antaa selostusosan mukaisen lausunnon.

Käsittely Keskustelun kuluessa Anita Huhtala teki seuraavan muutosesityksen:

Lausunnosta poistetaan lause ”Marjamäestä Sääksjärvelle reitti kiertäisi Ruotasjärven itä- ja pohjoispuolelta, josta se seuraisi vt 3 oikaisun linjausta Pirkkalaan.”

Keskustelun kuluessa Kari Virtanen ja Henri Haapajoki kannattivat Anita Huhtalan muutosesitystä. Puheenjohtaja tiedusteli voidaanko muutosesitys hyväksyä yksimielisesti. Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti.

Päätös Kunnanhallitus päätti antaa seuraavan lausunnon:

Lempäälän kunta pitää maakuntakaavan tavoitteita tuotannollisen teollisuuden sijoittumisen edistämiseksi Pirkanmaan alueelle sekä puhtaan teollisuuden investointien mahdollistamiseksi perusteltuina ja kannatettavina. Kunnan näkemyksen mukaan nämä tavoitteet tukevat alueen elinvoimaisuutta, työllisyyttä ja kestävää kasvua.

Lempäälän kunta korostaa, että Pirkanmaan maankäytöllinen teollisuusvisio tulee laatia tiiviissä yhteistyössä alueen kuntien kanssa. Yhteistyöllä varmistetaan, että kunnat voivat sitoutua kaavan toteuttamiseen ja että maakunnallinen kehittäminen etenee johdonmukaisesti ja tavoitteellisesti. Kuntien osallistaminen kaavaprosessiin on keskeistä myös sen varmistamiseksi, että maakuntakaavan linjaukset ovat yhteensopivia kuntien omien strategisten tavoitteiden ja maankäytön suunnitelmien kanssa.

Lempäälän kunta toteaa lisäksi, että pitää perusteltuna väestösuunnitteen päivittämistä. Nykyinen väestöennuste ulottuu vuoteen 2040 saakka, eikä se enää palvele riittävästi yleiskaavoitusta, jossa tavoitevuosi on jo 2050. Päivitetyin väestösuunnitteen tulisi siten ulottua vuoteen 2050. Samassa yhteydessä myös työpaikkasuunnite tulisi päivittää vastaamaan pitkän

aikavälin suunnittelutarpeita.

Vedyn siirtoverkon osalta Lempäälän kunta korostaa, että selvityksessä tulee nykyisten toimintojen lisäksi ottaa huomioon myös potentiaaliset alueet, joita ei ole vielä tunnistettu. Tämä mahdollistaa joustavan ja tulevaisuuteen suuntautuvan infrastruktuurisuunnittelun, joka tukee vihreän siirtymän tavoitteita. Lempäälän näkemyksen mukaan vetyverkoston reitti Valkeakoskelta Marjamäkeen tulisi kulkea Lempäälän nykyisten ja tulevien maakuntakaavan mukaisten teollisuusalueiden läheisyydessä.

Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 jo osoitettujen uusien teollisuusalueiden osalta ilmastovaikutusten arviointia tulisi täydentää, jotta kaavaratkaisut vastaavat ajantasaisia ilmastopoliittisia tavoitteita ja lainsäädännön edellyttämiä vaatimuksia.

Vaihemaakuntakaavassa tulisi huomioida Lempäälän strategisen yleiskaavan valtatieen liittymiin osoitetut tulevaisuuden yritysalue-selvitysalueet. Näiden alueiden tarkastelu ja sisällyttäminen vaihemaakuntakaavaan on tärkeää, sillä ne tarjoavat merkittäviä mahdollisuuksia taloudellisen kasvun, työpaikkojen luomisen ja alueellisen kehityksen kannalta sekä tukevat maakunnan pitkän aikavälin strategisia tavoitteita.

Vaihemaakuntakaavassa Marjamäen alueen tavoitteet tulisi määritellä erityisesti korostaen sekoittuneen ja monipuolisen alakeskuksen roolia, jossa yhdistyvät joukkoliikenteen solmukohdan tarjoamat mahdollisuudet sekä monimuotoiset asumisratkaisut. Päivityksessä tulisi huomioida kaupunkirakenteen eheyttäminen, toiminnallisuuden monipuolistaminen sekä kestävä kehitys ja kestävä liikkuminen periaatteet, jotka tukevat alueen pitkän aikavälin elinvoimaa ja houkuttelevuutta.

Uuden järjestelyratapihan sijoittamisen perusteet ja vaikutukset on syytä arvioida uudelleen huomioiden mm. ilmasto ja vaaralliset aineet, jotta ne vastaavat nykyisiä kriteerejä ja vaatimuksia. Tämä tarkastelu on oleellista, jotta varmistetaan hankkeen ajantasaisuus ja yhteensopivuus nykyisten suunnittelustandardien, ympäristövaikutusten ja yhteiskunnallisten tarpeiden kanssa. Uudelleenarviointi tukee myös päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja mahdollistaa paremman yhteisymmärryksen kaikkien osapuolten kesken.

Tiedoksi

Pirkanmaan liitto (pirkanmaan.liitto@pirkanmaa.fi), yhdyskuntalautakunta, kaavoituspäällikkö, yleiskaavoittaja